

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Extra Posten.

Måndagen den 8 November 1819.

Recension.

(Forts. från N:o 10.)

N:o 5 & 6. *Verschiedene Tänze och Sex Svenska Folkvisor*, båda för Guitarre af Hr Hildebrand; de förre Originala, de sednare arrangerade och tagne ur den förtjenstfulla Samling Folkvisor; som af Herrar Geyer och Alzelius äro utgifne. Vi förstå icke hvarfore ett i Sverige utgifvit Verk, och det under Egiden af en Svensk Frökens Namn, fått en Tysk titel. Har man kan handa påräknat afsättning Utomlands? Det hade då varit bättre att folja, hvad Tyskarne vanligen göra, att sätta Fransk titel på sina Musik-Verk. Innehållet af detta lilla arbete utgöres af 2:ne Polonoiser, 2:ne Angloiser, en Valtz och en Marche. De röja icke någon stor uppfinning i afseende på Melodierna; men torde som öfningsstycken ej vara utan gagn, då sådana passager och arpeggios förekomma, som tillhöra Instrumentet. Folkvisorna äro lyckligt valde. Dessa enkla sånger, som böra utföras med en Declamatorisk sång, få ett ökat intresse med att beledsagas af ett Instrument, som ursprungligen var det, hvarmed Troubadourerne och Romanziererne fordom så lifligt verkade på folkets sinne.

7 *Musikalisk Journal*. Herr Franz Berwald är en ung Compositör, som ge-

nom en Dubbel-Concert för Violin, samt en Thema med Variationer för samma Instrument och Orchestre-accompagnement, förut gjordt sig fördelagtigt känd. Närvarande Musik-Journal motsäger väl icke denna Opinion, men förmår också icke att särdeles öka densamma. Från Tonsättare för Violin har Herr Berwald blifvit det för sång och Pianoforte. För att med framgång skriva för något Solo-Instrument, fordras att noga känna det Mekaniska af Executionen på detsamma.

Alla Clavers-Compositioner, som vunnit burskap, äro gjorde af män, hvilka innehafvt denna kunskap. Man behöfver blott erindra sig namnen Mozart, Clementi, Dussek och Cramer, dessa mönster för den rena Claver-Compositionen och executionen, för att medgifva sanningen häraf. Recensenten känner ej om herr Berwald är Claverspelare; men hans Compositoner röja det icke. De gifva i allmänhet ej nog sysselsättning för båda händerna och sakna en erforderlig rundning, en fordran, som Gretry ansåg för så hufvudsaklig, att han försinligade den, med att hänga ett rundt klot öfver sitt Instrument, för att alltid vid sina Compositioner vara påmint derom. Åtskilliga Andanter, Allegrettos och Polonoiser, som dessa Sex Häften innehålla, äro mera fragmenter, än utförde stycken. De likna i allmänhet sådana smärre *Airs de Danses*, hvilka användas i

Baletter, och som sådana äro de icke utan förtjenst. Deremot har Herr Berwald mera lyckats i 2:ne Arier med Variationer, hvaraf i synnerhet N:o 3: Thema Con Variazione, i 3:dje Häftet, synes Recensenten hafva mesta förtjensten, och verkligen vara en composition, utförd med snille och skicklighet. Till grund för Theman ligger den bekanta melodien "Les folies d'Espagne." Utom Herr Berwalds egna compositioner, förekomma namnen La Coste, Passi, Viotti, Corri, Berger. Då det kom i fråga att införa utländska Compositörers arbeten, förstå vi icke huru Herr Berwald kunnat välja de obetydliga alsterna af La Coste, Corri och Berger, hvilka personer aldrig blifvit tillerkände något värde som Compositörer, och förglömma de många classiska smärre Claverpiecer, hvar på man icke saknar tillgång. Polonaisen af Corri är rykt från sitt sammanhang och således, i härvarande skick, af ännu mindre förtjenst än eljest. Serenaden är skriven såsom Duett för 2:ne Violiner, och arrangerad för Pianoforte, en sak som för Claverspelare sällan är behaglig.

En annan del af dessa häftens innehåll utgöres af Sångstycken. Första Romanzen: "Jag minnes Dig" har till motiv några tackter som uttrycka en djup, vacker känsla; men den förvillar sig snart under så heterogena accorder att all melodie går förlorad. Sången är dessutom så svår att utföra, att mer än vanlig skicklighet fordras dertill. Herr Berwald hade kunnat gifva detta Sångstycke hvad namn han behagat, blott icke Romanz, hvilket det i intet afseende är. Andra Häftet innehåller 2:ne Sångstycken af P. Blidberg, hvartill Poesien är hemtad ur Poetiska Kalendern. Herr Blidberg är Diletant och Recensenten gör, i dessa 2:ne stycken, med särdeles nöje, hans bekantskap som Compositör. De bära stämpeln af Fantasi, och af ett inre varmämne, som endast behöfver luft för att låga. N:o 1 af dessa Sångstyc-

ken behagar Recensenten mest, såsom ägande den renaste sången. Slutet har en Reminiscence af den vackra Cherubinis Romance: "Tu les brisa ces neuds charmants." Af utländska compositioner förekomma en Rondeau af Méhul, och en Duo af Blangini. Valet af denna Duo var ganska lyckligt. Bland några Romanzer af anonyma Författare, utmärker sig särdeles Romanzen N:o 2, i femte häftet, med fransk text. — Titeln på denna Journal har det besynnerliga, att den hvarken upplyser om innehållet, eller för hvilket Instrument den är egnad; äfvensom att på några Häften står Musikalisk Journal af Franz Berwald, på andra åter Musikalisk Journal af åtskillige.

Det omdöme Recensenten nu ganska viligt fällt, torde synas, åtminstone för Herr Berwald sjelt, alldeles öfverflödigt, ty han har redan i sin Subscriptions-annonce, gifvit sina compositioner den stämpel han ansedt dem förtjena, i det han lofvat att endast införa sådana deraf, som skola vara Publiken värdige.

8. *Den gamle Svensken.* Enligt titeln en folkvisa. Rec. har likväl aldrig som sådan hört den sjungas. Han nekar likväl ej att melodien är sängbar; ehuru Rythmen är felaktig, och orden kunde vara bättre declamerade.

9 *Pièces Choisies &c.* För älskare af Dansmusik, eller unga Claverspelare, äro dessa Balett-stycken att recomendera. De äro lätta att utföra, emedan de ligga väl för handen och med skicklighet blifvit arrangerade. — Rubrikerna gifva icke tillkänna Compositörernas namn, eller ur hvilka Baletter de blifvit utdragne. De fleste af dem äro vanstälde genom oriktigheter i hvad de franska orden beträffar.

Notskriften i detta häfte är af en säker och öfivad hand, och röjer icke de Musikaliska fel, som någon gång, förmärkts i de från Stentryckeriet utkomna arbeten. Deremot är själva tryckningen på flera ställen världslosad.

(Forts. c. a. g.)

Anmärkning

*vid den Musikaliska Recensionen
i Nya Extra Posten, N:o 10.*

(Insändt.)

Den af Hr. Arrhén von Kapfelman arrangerade, så kallade Konung Carl XII:s Marche, är den gamla GardesMarchen, komponerad vid slutet af 1600-talet, af GardesHautboisten Olof Lindsten. År 1717, vid Gardets uttryckande till Campement på Ladugårdsgärdet, rimade han ord till denna Melodi. Det är också icke Musiken, som föregifves vara komponerad af Generalen Gr. Stenbock, utan blott de meddelade Orden: "Marsch Bus-sar!" &c. Det är bekant att Gr. Stenbock roat sig med versification och efter slaget vid Narva, för att fira denna Seger, rimmat en hel Opera, under titel: *Glädje-Spel och Åre-Sång* &c. Det vore intressant, om någon kunde öfverkomma denna så kallade Opera, för att se om ej ifrågavarande Krigs-Visa der skulle igenfinnas. Detta vore det bästa medlet, att hafva de anledningar till tvifvelsmål, om Visans ägthet, som Recensenten i vissa dess uttryck, tyckt sig finna. — Att denna så kallade Carl XII:s Marche är specifikt olika med den, som spelades under slaget vid Narva, och är känd under namn af Narva-Marchen, och hvilken i Upsala af de Studerande, vid Carls Jubileum, begagnades, det lär väl icke behövas att anmärkas.

En Amatör af prima sort.

(Slut från N:o 10.)

"Nu," sade Baronen, "vilja vi begynna lektionen. Stryk, min son! enstrukna g, och håll ut tonen så länge du kan. Spar stråken, spar stråken! Hvad anden är för sångaren, det är stråken för violinspelaren."

Jag gjorde som han sade, och det fäguade mig att jag lyckades att kraftfullt

utdraga tonen, låta den stiga från pianissimo till fortissimo och åter aftaga, med lång, ganska lång stråke. "Ser du, ser du, min son!" skrek Baronen; "vackra passager kan du göra, löpningar, språng, och nymodiga, enfalldiga driller och grannlåter; men icke hålla ut en ton, som sig bör. Nu vill jag visa dig, hvad det vill säga, att hålla ut en ton på violinen!" — Han tog instrumentet ifrån mig, nedsatte stråken tätt vid skruppinnen — Nej! — här fattas mig, i sanning, ord, att uttala hvad som nu följde. Tätt vid stallet släpade han upp med den darrande stråken, skårrande, pipande, gnällande, jamande — tonen var att jemföra med den, då en gammal kärng, med glasögon på näsan, plågar sig att fatta melodien till någon visa.

Och derunder såg han upp mot himmelen, liksom i en salig hänryckning, och då han äntligen upphörde, att med stråken fara af och an på strängarne, och han lade instrumentet ifrån sig, glänste hans ögon, och han sade djupt rörd: "Det är ton — det är ton!"

Jag blef helt underlig till mods. Vilde skrattlusten taga öfverhand, så försvann den åter vid åsynen af det vördnadsbjudande ansigtet, af hänryckning förklaradt. Och dessutom verkade det hela på mig såsom ett spökeri; jag kände mitt bröst rördt och kunde ej få fram ett ord.

"Är det icke sant, min son! började Baronen;" det gick in i ditt inre! Det föreställde du dig icke, att en så hänförande kraft kunde framtröjas ur den lilla tingesten der, med sina fyra lumpna strängar! Nå — drick, drick, min son!"

Baron slog i ett glas Madera. Jag måste dricka, och äta torta. I det samma slog klockan ett.

"Nog för i dag!" sade Baronen. "Färväl, min son! Kom snart igen. Se der! — tag, tag!"

Baronen räckte mig en hopvecklad papperslapp, i hvilken jag fann en blank holländsk dukat.

Helt bestört skyndade jag mig till Concertmästaren, och berättade allt hvad som händt. Han slog till ett skratt och sade: "Nu ser du, hur det står till med vår Baron och hans undervisning! Dig anser han för nybegynnare, och dertföre får du endast en dukat i timmen. Men allt som mästerskapet, efter Baronens tanke, stiger, så ökar han också betalningen. Jag får nu en Louisd'or, och Durand, menar jag, sina två dukater."

Jag kunde ej hindra mig från att yttra, att det ändå vore en besynnerlig sak, att på detta sätt gäcka den gamla goda Baronen och spela dukaterna ut hans licka.

"Du må veta," svarade Concertmästaren; "du må veta, att det utgör Baronens hela sällhet, att, på sätt du nu sett, gifva undervisning; att i fall jag och andra virtuoser föraktade den, så skulle han, inför hela världen, för hvilken han är och blir en kompetent konstdomare, utskrika oss såsom jemmerliga, okunniga stympare; att sluthigen, vanan att spela undantagen, Baronen är en man, hvars konstförståndige omdöme kan upplysa äfven mästaren i många stycken, till hans stora nytta. Döm nu sjelf, om jag har orätt, att, oaktadt hans dårskap, hålla mig till honom och stundom taga min Louisd'or. — Besök du honom flitigt; hör icke på den vansinnige, som gycklar, utan blott på den vår konst med inre

sinne beherrskande mannen," som talar förståndets språk. Det skall bekomma dig väl!"

Jag följde Haacks råd. Mången gång hade jag dock svårt att hålla mig från skratt, när Baronen, under det han for med stråken tversöfver strängarne, trefvade med fingrarne omkring på violinlocket i stället för gripträdet, försäkrande, att han nu spelte Tartinis allraherrligaste solo, och att han vore den enda i världen, som kunde exequera den.

Men derpå lade han ifrån sig violinen, och utgöt sig i samtal, som riktade mig med stor kunskap och eldade mitt bröst för den himmelska konsten.

Spelte jag sedan i någon af hans concerter med all ifver, och lyckades jag i ett eller annat särdeles, då blickade Baronen omkring sig med ett stolt smälöje och sade: "Det har gossen att tacka mig för, mig, den store Tartinis elev!"

Så hade jag nytta och glädje af Baronens larostunder, och jemväl af hans — goda holländska dukater.

Detta är hvad den förträfflige violinspelaren, hvars namn lyser i den musikaliska världen, meddelat författaren här af om Baronen von B. Man må fråga, om mången af våra nuvarande virtuoser, som annars torde anse sig vida öfver hvar och en lärdom, likväl icke ännu skulle hålla en undervisning tillgodo, på det sättet Baron von B. brukade gifva.

Prenumeration på 24 Numror af detta blad, som utkommer hvarje Måndag och Torsdag, emottages med 1 R:dr B:co, uti Herrar Utters & Comp., Deldens & Comp., Östergrens och Bruzelii Boklådor.

Rättelse: I N:o 9, sid. 3, rad. 12 står: Gulldrägt — läs: Galadrägt.

N:o 12 utgifves nästa Torsdag.

Stockholm, tryckt hos JOHAN IMNELIUS.